

PAŃSTWOWA KOMISJA
DO SPRAW PRZECIWDZIAŁANIA
WYKORZYSTANIU SEKSUALNEMU
MAŁOLETNICH PONIŻEJ LAT 15

Warszawa, dnia 21 lipca 2025 r.

DAF.023.3.2025.MK

Pan
Ryszard Petru
Przewodniczący Komisji
do Spraw Deregulacji
Sejm RP

Szanowny Panie Przewodniczący,

Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15, po zapoznaniu się z rządowym projektem ustawy *o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich, ustawy o Krajowym Rejestrze Karnym oraz ustawy – Prawo oświatowe* (druk nr 1381), przedstawia swoją opinię, doceniając kierunek proponowanych zmian, ale jednocześnie wskazując istotne obszary, które wymagają doprecyzowania lub modyfikacji.

Co do zasady, projekt ustawy zasługuje na pozytywną ocenę z uwagi na jego cel, którym - w intencji wnioskodawcy, jest niewątpliwie doprecyzowanie obowiązujących w tym zakresie przepisów. Na aprobatę zasługuje wprowadzenie definicji ustawowych, co ma wyeliminować istniejące wcześniej niejednoznaczności. Skoro przewidziane zmiany stanowią próbę uszczelnienia systemu oraz usunięcia wątpliwości interpretacyjnych, to – zdaniem Komisji, jest to właściwe działanie.

Także pozytywnie należy ocenić rozszerzenie katalogu przestępstw skutkujących zakazem pracy z dziećmi o czyny stypizowane w rozdziale XXVI. Dotychczasowe przepisy koncentrowały na przestępstwach o charakterze seksualnym oraz przeciwko życiu i zdrowiu, pomijając inne formy zagrożeń. Projektowane zmiany, uwzględniające czyny wymierzone w dobro rodziny i opiekę nad małoletnimi stanowią wzmocnienie funkcji prewencyjnej ustawy i lepiej odpowiadają rzeczywistości społecznej.

Szczególnie pozytywnie należy ocenić przyjęcie rozwiązania polegającego na wprowadzeniu podstawy prawnej do umożliwienia weryfikacji kim jest osoba dorosła, pod opieką której małoletni przebywa w miejscu zbiorowego zakwaterowania. Nowe uprawnienia pracowników tych placówek dadzą możliwość szybkiej reakcji w sytuacji podejrzenia, że dziecko może być krzywdzone. Dotychczas organizatorzy zakwaterowania zbiorowego nie dysponują uprawnieniem do legitymowania wszystkich osób, które meldują się w danym obiekcie, w tym przede wszystkim osób małoletnich.

Obawy Państwowej Komisji z kolei budzi stworzenie wyjątków od zasady rygorystycznego sprawdzania osób, które będą pracowały lub miały kontakt z dziećmi. Jeśli zatem pewne grupy uzyskają prawo do składania, w miejsce obligatoryjnej informacji z Rejestru, jedynie własnego oświadczenia o niekaralności, to może to prowadzić do znacznego obniżenia standardów ochrony – w skali ogólnej, zaś w konkretnych sprawach indywidualnych – do stworzenia realnego zagrożenia dla dziecka.

Na przykład dopuszczanie rodziców do opieki nad grupą szkolną jedynie na podstawie oświadczenia – niezależnie od skali i rodzaju ich udziału – tworzy wyjątek, który stoi w sprzeczności z zasadą prewencji. W praktyce to właśnie osoby z najbliższego otoczenia dziecka niejednokrotnie są sprawcami krzywdzenia. Udział takiego rodzica w opiece nad grupą małoletnich może być przykładem stworzenia nieuświadomionego niebezpieczeństwa dla ich dobra, zwłaszcza gdy taka sytuacja jest powtarzalna. Powszechność zgłaszania przez rodziców, opiekunów oraz nauczycieli krytycznych uwag w naszej ocenie dotyczy przede wszystkim utrudnień spoczywających na barkach indywidualnych osób. Wydaje się zatem, że rozwiązaniem, które mogłoby utrzymać w pełni cele prewencyjne a jednocześnie ułatwić osobom bliskim zaangażowanie byłoby poszerzenie zakresu uprawnień kierujących placówkami do zarządzania procesem weryfikacji w zgodzie z praktyką stosowaną wobec kadry.

Zdaniem Komisji pogłębionej analizy wymaga koncepcja wdrożenia weryfikacji niekaralności osób zatrudnionych lub dopuszczonych do pracy w dziećmi nie częściej niż raz na 2 lata. Wątpliwości budzi po pierwsze wskazany przez wnioskodawców odstęp czasowy pomiędzy jednym a drugim sprawdzeniem, tym bardziej że - zgodnie z projektem, nie ma ono charakteru obligatoryjnego. Przepis wskazuje bowiem jedynie na możliwość uzyskania przez pracodawcę, czy innego organizatora działalności dla dzieci, informacji z Rejestrów.

Z praktyki Państwowej Komisji wynika, że brak jasnych rygorów w zakresie weryfikacji osób dopuszczonych do pracy z dziećmi stwarza realne zagrożenie.

Jako przykład Komisja wskazuje jedną z monitorowanych przez siebie spraw. Dostępne informacje medialne wzbudziły zaniepokojenie Państwowej Komisji bowiem wynikało z nich, że dyrektor jednej ze szkół nawiązał stosunek pracy z nauczycielem wobec którego wszczęte zostało postępowanie dyscyplinarne i któremu postawiono zarzuty dotyczące przestępstwa o charakterze seksualnym. Komisja podjęła w tej sprawie z urzędu działania sprawdzające celem zweryfikowania, czy nie doszło do naruszenia przepisów, w tym standardów ochrony małoletnich. Poczynione ustalenia wykazały, że nauczyciel w chwili zatrudnienia był prawidłowo sprawdzony. Wpisu w Rejestrze sprawców dokonano już po rozpoczęciu roku szkolnego. Przykład ten jasno pokazuje, że dwuletni odstęp pomiędzy weryfikacjami, w dodatku bez obowiązku przeprowadzenia drugiej, stwarza realne zagrożenie sytuacją, w której z dziećmi pracuje osoba karana za przestępstwo z rozdziału XXV Kodeksu karnego.

W ocenie Komisji warto także rozważyć wprowadzenie mechanizmu umożliwiającego dodatkową weryfikację w razie powzięcia informacji, które mogłyby wskazywać na uzasadnione co do postawy osoby pracującej z małoletnimi, wątpliwości. Wprowadzenie takiego mechanizmu – choćby w formie obligatoryjnej weryfikacji „na żądanie” – byłoby nie tylko racjonalne, ale też zgodne z zasadami należytej staranności. Projekt w obecnym brzmieniu nie przewiduje bowiem elastycznych mechanizmów reagowania na nowe informacje dotyczące osób już zatrudnionych lub współpracujących z dziećmi. Dwuletni okres między kolejnymi weryfikacjami jest zdecydowanie zbyt długi, jeśli nie towarzyszy mu obowiązek reakcji w razie powzięcia uzasadnionych podejrzeń.

Zdaniem Komisji, niezależnie od pozytywnej oceny głównych założeń projektu i jego celu, elementem wymagającym uwagi jest poziom złożoności projektowanych regulacji, szczególnie w zakresie przepisów art. 21a–21i. Obecność licznych wyjątków, rozróżnień między formami organizacyjnymi i zróżnicowanych ścieżek weryfikacji może, wbrew intencji wnioskodawców, nie prowadzić do założonego usunięcia trudności interpretacyjnych.

Podsumowując, projekt ustawy stanowi z jednej strony, postęp w budowie kompleksowego systemu ochrony dzieci, z drugiej nie odpowiada na wszystkie dotychczasowe słabości regulacyjne.

Signed by /
Podpisano przez:
JOANNA NAPIERAŁA
Date / Data: 2025-
07-21 10:13